

קלו:

ראשית הגז פרק אחד עשר חולין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) ויזר נג כבודות נת.
 ע"ש בחופי ד"ה מפי.
 (ב) ויזרובין יד: ויזר.
 (ג) מרומות פ"ד מ"ג.
 (ד) ושתת יד: ע"ז עג.
 קדושין נ"ח: (ה) מנינה ו:
 פאה פ"ה מ"ה: (ו) שם
 מ"ב: (ז) ע"ז נ"ח:
 (ח) ושתת ק"מ: (ט) ז"ל
 ששית: י' כפ"ה טס"ף:
 דגן: (כ) מרומות פ"ה
 ה"ס: (ל) נ"י כ"ה טמקס
 דלמדת דלמדת וע"י רש"י
 ור"מ: (מ) ד"ב וז' ש"ך
 לטול כמתי רש פירוק.
 (נ) ז"ל ק"ל: (ס) ז"ל
 דהר"מלמ.

תורה אור השלם

1. עדים מאתים ותמישים
 עשירי רחלים קטאים
 ואילים עשירי:
 בראשית לב טו

גליון הש"ס

נ"ב א"ל לשון תורה
 ליעצור: ע"י ח"ט פ"ה
 מ"ד דספס"ס: שם ופסק
 ויזרובין: מלשין הקהל
 מלחי ויקות ושע"ה: (ז):

הגהות הב"ח

(א) נ"ב אשכחיה ר' יוחנן
 כ"ל וז"ל וז"ל נ"ב נמקן:
 (ב) שם אמר ליה בששים
 כ"ל ויזרובין ר' יוחנן
 נמקן: (ג) ר"ש ד"ה א"ה א"ה
 וז"ל כ"ד ה"ס ד' אח"כ
 מ"ד נדורבא דכ"ר:

הגהות מורה"ב

רנשבורג
 א' ר"ש ד"ה ה"ה כ"ן ל'
 וז"ל וז"ל ויזרובין וז"ל
 ש"ה מ"ה ש"ה נמקן
 וי"ז ע"ש:

א"ר יוחנן מפי השמועה אמרה. ר' יוסי הלך הלכתא כוומיה: מנה ופרס. הממשה כולן: שיפו מחומשות. לכל אחת מהן שלש סלעים וחצי דהו לה כולה מנה ופרס שהמנה מאה זוז עשרים וחמשה סלעים הרי ל"ז סלעים וחצי: ששים סלעים: ונותן שלש מהם לכהן. ולקמיה פריך ליה מממתין:
רבי יוחנן אומר שש סלעים היו כל שכן ויתן מהם חמש סלעים כדמתן במתני: **ואחד** לו. ואפילו הן גוזזות אלף סלעים סגי ליה נמי בחמשה סלעים לכהן: **כל שכן** סגן. ואפילו אין גוזזות כולן אלא שלש סלעים: **אחד**: **בשלמא** לרב ורבי **יוחנן ינחא**. דרב לא איירי בגמיגת כהן כלל ואיכא למימר דהוא נמי כסורא ליה דנותן מהקן ל"ז סלעים לכהן ה' סלעים: **אלא לשמואל**. דלמר יתן שלש לכהן הא אן חמש תנן ולעולא נמי דלמר כל שהוא קשיא דמאיכא יתן לכהן ה' סלעים: **ולרב מי ינחא והאמר ראשית הגז** נס'. וכיון דלמר שבעה ושלשים סלעים וחצי חייבין בראשית הגז אם מחמש רמלות כיון לא מהס חלק ס' מני לשלשים סלעים חצי סלע ולשבעה סלעים וחצי דבר מועט וח"י מוקמינן לה דלקמן בזמנא בן מ' סלעים אחתי סלע הוא דהו ואין ה' סלעים לכהן תנן: **הא אסמר עלה**. כלומר ולעולא ראשית הגז בששים צ"ן רב למעט ומתמינן דקמיה חמש סלעים לאו ארישא קאי אלא מילתא באנפי נפשה היא: **בישראל שיש לו גיוין הרבה**. דחלק ששים שנה יש בו כדי לחלק לכהנים הרבה ומקש ליתנס לכהנים הרבה דלמרי ליה כל חד חד כהן לא כדנר ליה מממשה סלעים דהואיל ויש לו יתמן צעיק נמיה רחיה לכל כהן כדלקמן והיכא דגוזזות מעט נמי סגי ליה בששים. יש לשנות אתרים ואין בהם ממש: **והא טיבא עין יפה אחד מארבעים**. והיכי רב ושמואל אפין רעה נקטי שיעוריהו: ומשני **דאורייתא בששים**. מדאורייתא סגי ליה בששים והיינו דקמיה עין רעה אחד מששים. רב ושמואל שיעורא דאורייתא אהו לאשמועינן. וביחזקאל (מה) רחמא ט' וששים האיפה מחומר החטים וששים האיפה מחומר השעורים חומר ל' סאין איפה שלש סאין שמות שלה חצי סאה כשמואל חצי סאה תרומה משלשים הרי אחד מששים: **דרבנן מארבעים**. ואהו רבנן ותקון דניהיב עין יפה בארבעים

וביטויה בחמשים: **פוערס אס הכרי**. ראשית דגן [דגריס י] ולא יהיב ציה קרא שיעור: **דאורייתא כדשמואל**. מדאורייתא בכל שכן מיפטר: **דרבנן כדאורייתא ככרבעים**. ושעורא דרבנן תרומה שהיא מן התורה כגון תרומת ט' מירוס ויהיב שמתן בארבעים: **ושיעור דרבנן כדרבנן**. ושעורא דרבנן כגון פירות האילן וירק בששים ורמחא דיחזקאל ארי עין אמרה: **והראיון**. מפרש בגמ' דהגיגה (דף א.) דכל כמה דבעי לאתחזוי בעורה כרגל מיתחוי ומייטי קרבן עולת רחיה וגם הקרבן אין שיעורא לדמיס אס מרובה אס מועט מן התורה אבל חמשים אמרו הרחיה מעה כסף והחגיגה שמי כסף (שם ג.) **דאורייתא אין לה שיעור**. כלל ורבנן יבזו לן בה שיעורא בששים אבל בתרומה אף על גב דמדאורייתא נמי בכל דהו מפטר נהי דמפטר ממיתה דעבול מיהו לכחלה רמחא שיעורא דילה חמשים וששים תנא בחוספתא (א) אמר רבי יוסי מנין לתרומה שהיא אחד מחמשים שנאמר במדן (במדבר לא) תקח אחד אחו מן החמשים אחו שאמרתיו לך במקום אחר מה ומנין אס תרס ועלה בידו אחד מששים שאין כריך לתרס שנאמר [יחזקאל מה] וחת התרומה אשר תרמיו שמת האיפה מחומר החטים וגו' אלמא דמתייבז בה שיעורא הלכך לא מני לה דכדריס שאין להם שיעור: **אשכחיה רבי יוחנן**. לאיסי בר היי: **דמני לבריה**. ממתינן חמש רחלים גוזזות מנה מנה ופרס: **אמר** ליה. איסי כדכתיב קרא קא ממני רחלים מאתים אמר ליה לשון תורה לחד וכו': **אמר** ליה. ר' יוחנן לאיסי: **מאן ריש סידרא כבבל**. ראש ישיבה: **אבא אריבא**. רב קרי אריבא שארין דברו היה כדאמרין בלשון כבבל: **אבא אריבא קריס ליה**. ולא אמרת רבני בלשון כבוד (א) **דכירא**. שבהיה כבול קודם שירד לבבל היה חשוב ממני שהיה יושב לפני רבי ואני הייתי יושב שבעה עשר שורות מאחוריו: **ויקוין**. נושאין ונותנין בהלכה: **א"ל איבו**. איסי לרבי יוחנן: **ראשית הגז כמנה**. כמה יהיה לו ויתחייב בראשית הגז אמר ליה בששים סלעים: **מה צ"ן לי ולך**. אס איני יודע פירושה של משנתיו יותר ממך מה אני גדול ממך איני יס כדירי דלל שהוא לאו דוקא אלא איירי דלמר ר' דוסא שיעורא רבה אמר רבנן לשון שיעור מועט א' וגוזמא הוא ומיהו ששה סלעים צעיק כי היכי דלימתי סלע לכהן דכירי מהכי ליכא למאן דלמר דמיהו נמניה: **בששים**. חלק ששים יתן לכהן. לישא אחרינא ששים סלעים חייבים להקיים הגז: **אנחא לן חדא**. אחת מדברין יכולה להתקיים: **בשלמא רבי יוחנן**. לדאמרת משמיה בששים: **אדר' יוחנן**. דלמר לעיל כמה כל שכן שש חמש לכהן ואחד לו לא קשיא: **הא דידיה הא דרביה**. משום רבי ינאי דקדאמרינן: **אלא דרב אדרב קשיא דאמר רב (כולו) מנה ופרס**. חייבות בראשית הגז ואי ראשית הגז בששים לא מטו ליה לכהן סלע וכדירי מהכי ליכא למאן דלמר: **כמנה בן ארבעים סלעים**. יש מנה גדול כך כדלקמן דהו מנה ופרס ששים ומתן יתן סלע לכהן: ופרכין

מ"ד שבעין שבור. פירש בקונטרס משום דהו כמו מוזק מחמת או אכולן דפטור וה"ל גזול ומיהו דא"כ מאי קמ"ל רב הסדלא כיון דמתני' היא וצפ"י רש"י הראשונים כמכתב ידו פירש שקודם שגזו חמש אלא דהיינו כדי חיוב צבע מה שגזו שלא צל לדי חיוב עד שצבעו והעניר עליו קולמוס ונראה דקמ"ל רב הסדלא שלא נפרש מתני' כפירוש שמתק בקונטרס אלא פטור משום דמוזק מחמת כהונה שקלאן בשניו: **והא** אנו הנין. שיעור תרומה עין יפה אחד מארבעים ולא בעי למימר דשמואל איירי צעיק רעה דלס מן מאי קמ"ל ממתינן היא כמסכת תרומות (פרק ד מ"ג) עין רעה אחד מששים:

אלו דברים שאין להם שיעור **הפאה** בו. כירושלמי דמסכת פאה פריך אמאי לא חשיב נמי תרומה כדדייהו דחטה אחת פוערת הכרי כדשמואל ומשני דתרומה יש לה שיעור למעלה שאין יכול לעשות כל גזול תרומה כדתנא העושה כל גרני לקנור אדם עושה כל שדכו פאה תרומה וכל עיסתו מלה לא עשה ולא ללוס ופריך והרי פאה דאין אדם עושה כל שדכו פאה יקמיה ומשני פאה נשעת חיובא דהיינו משמחיל לקנור אדם עושה כל שדכו פאה דהו פאה למה שכבר קנר אבל תרומה נפר חיובא דהיינו אחר מירוח אין יכול לעשות כל גרני תרומה בגמ' וסדראיון פריך אמאי לא חשיב אפר פרה ועפר סוקה ורוק יבמה ומשני דלא חשיב במתני' אלא דכריס דאי עביד טובא הו מזהו אבל אין מחייב לעשות אלא כל שהוא:

הבי
דאורייתא אין לה שיעור דרבנן מששים אע"פ שאמרו הפאה אין לה שיעור התם בארץ הכא בחו"ל כי סליק איסי בר הייני אשכחיה (א) לר' יוחנן דקא מתני ליה לבריה רחלים אמר ליה אתנייה רחלות א"ל כדכתיב ירחלים מאתים אמר ליה ולשון תורה לעצמה לשון חכמים לעצמן אמר ליה מאן ריש סדרא כבבל אמר ליה אבא אריבא אמר ליה אבא אריבא קרית ליה דכירנא כד הוה יתיבנא אחר י"ז שורן אחוריה דרב קמיה רבי ונפקי ויקוין דנור מפומיה דרב לפומיה רבי ומפומיה דרבי לפומיה דרב ולית אנא ידע מה הן אמריה ואת אבא אריבא קרית ליה אמר ליה איהו ראשית הגז בכמה אמר ליה (א) ר' יוחנן בששים והאנן בכל שהן תנן אמר ליה א"ם בן מה בין לי ולך כי אתא רב דימי אמר ראשית הגז רב אמר בששים ור' יוחנן משום ר' ינאי אמר בשש אמר ליה אבי לרב דימי אגרת לן חדא ואקשת לן חדא בשלמא דר' יוחנן אדר' יוחנן לא קשיא הא דידיה הא דרביה אלא רב אדרב קשיא דהא אמר רב מנה ופרס דרב אדרב נמי לא קשיא מאי מנה דקאמר בן ארבעים סלעים דהוה ליה בששים

לו א ב מ"י פ"י מה"ל
 כדריס ה"ל א סמג
 עשין קמ" טי"ע י"ד פ"י
 של פס"ק ט'
 לו ג מ"י פ"ג מלגלת
 תרומת ה"ל ג'
 לו ד מ"י ט"ס ה"ל א
 טו"ש"ע י"ד פ"י ש"ה
 ספ"ק ט'
 לו ה מ"י ט"ס ה"ל ג'
 לו ו ז מ"י פ"ה מה"ל
 תמנות עי"ס ה"ל טו'
 לו ח מ"י פ"ב מה"ל
 כדריס ה"ל י'
 לו ט מ"י פ"ה מה"ל
 מנינה ה"ל י"ג

מוסף רש"י

חטה אחת פוערת את הכרי. מחמשה. דהא לא לתפרש שיעורא דיה. אלא ראשית דגן כתיב ואפילו כל דהו. ורבנן הוה דלמרי עין יפה אחד מארבעים. עין רעה אחד מששים. עין טובה אחד מחמשים. וע"ז ג"ה. דהפאה. לא מנהו י"ז תורה שיעור ואע"פ שאין לפאה שיעור חמשים נהו בו שיעור אחת מששים והבבבבבב. ולקחת מראשית כל פרי הלקחה. ולא אמר כמה (ד"ה ג' א')